

Et stadig større EU - utfordringer og muligheter for Norge

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

2 februar 2006

Sted

Oslo

Omstendigheter

Europakonferansen

1 Kjære forsamling,

Europa vokser. Stein Mehren bruker uttrykket Gobelin Europa - gobeleng; en vev av nasjoner, i et av hans mest kjente dikt. Diktet er opprinnelig fra 1965 -
5 men han har endret, ja utvidet det flere ganger. Mehrens dikt er nok ganske mørkt og pessimistisk, gobelenget gløder av mange grunner - men jeg synes at bildet med en billedvev, med ulike farger, sjatteringer og mønstre er godt.

10 Samarbeidsregjeringens plattform fra Soria Moria slår fast at europapolitikken skal være et av våre satsningsområder. Vi skal ha en mer aktiv Europapolitikk.

Mitt hovedbudskap til dere i dag er at Regjeringen ønsker at Norge skal være en aktiv bidragsyter for å skape et solidarisk og trygt Europa. Dette er i vår interesse.

15

Vi er ikke medlemmer av EU og vil ikke bli det i denne perioden. Men vi vil samarbeide, utnytte felles muligheter, ta vår del av et europeisk ansvar, ivareta våre interesser og markere våre verdier om fellesskap, solidaritet og felles ansvar.

20 Det er spesielt hyggelig at kommissær Olli Rehn og den polske regionalminister Gra*yna G*sicka har takket ja til å delta. De to spiller sentrale roller i det nye Europa; Rehn som kommissær for utvidelsessaker og G*sicka som representant for et av de største, toneangivende land i det nye EU. Polen er vår NATO-allierte og partner på så mange områder.

25

Europa er viktig for Norge og nordmenn. I EU har vi nære allierte, naboer og

historiske venner. Det er her vi har våre viktigste økonomiske partnere og det er her politikere, forskere, næringsliv, kulturliv og studenter møtes. I et kulturfellesskap. Ja, historien viser at vi også er i et skjebnefellesskap. I en felles, mangfoldig vev som vi også er en del av.

Regjeringen har sagt at den vil utforme en aktiv europapolitikk. Hva mener vi med det?

En aktiv europapolitikk handler om å gripe mulighetene i Europa. Det handler om å sikre innflytelse og påvirke områder som betyr noe for oss. Det handler om å prioritere og fremme klare politiske budskap. For aktivitet bygger opp om troverdighet.

En aktiv europapolitikk handler om bevisstgjøring og styrking av innsatsen her hjemme. Og det innebærer økt åpenhet, mer dialog, aktiv debatt: Vi må utnytte den erfaring og kompetanse som finnes i hele landet - ja, som finnes i høy grad her i denne salen.

En aktiv europapolitikk handler også om at vi endrer perspektiv og fokus: I stedet for å se bakover mot tilvante mønstre fra ja/nei-striden i 1972 og 1994, må vi nå se framover. Vi må fri oss fra det traume som ja/nei-til-medlemskap lett blir når dette skal være perspektivet for all vår debatt om Europa. Debatten om medlemskap bør pågå, demokratiet er til for slike debatter. Men i det daglige arbeidet må vi sammen se mot valgene vi skal ta, hva tjener oss, hvordan kan vi gi de beste bidrag?

Vi må bli flinkere til å se mulighetene, og ikke bare fokusere på problemområdene i vårt forhold til EU. Siden Europa berører hele samfunnet, bør det også engasjere hele samfunnet.

Vi vil samarbeide nært med EU basert på vårt eksisterende avtaleverk. Vi har EØS-avtalen og Schengen-avtalen. Vi samarbeider på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området. Vi deltar i samarbeid innen forskning, kultur og miljø. Vi har en aktiv profil i NATO, OSSE og i Europarådet.

Vi ønsker ikke å lage en aktiv europapolitikk bare for samarbeidets egen skyld. Vi gjør dette fordi vi vil noe med Norges utvikling og fordi vi vil noe med Norges rolle i Europa.

Jeg vil her spesielt ta opp to politiske hovedsatsninger for Norge i et utvidet EU:

70 Den ene er å bidra til utformingen av et solidarisk Europa.

Den andre gjelder behovet for en ansvarlig forvaltning av naturressursene, både når det gjelder fisk og energi, og stikkordet her er nordområdene.

75 Disse to henger tett sammen. La meg først, i korte trekk, beskrive utviklingen i Europa slik vi ser det:

EU har gjennomgått en utvidelse som har forandret Europa. På kort tid har EU vokst fra 15 til 25 land. Nye land står i kø. Utvidelsene, denne og tidligere, har
80 fremmet demokrati og menneskerettigheter og bidratt til å stabilisere Europa.

Utvidelse har også medført større sosiale og økonomiske forskjeller i EU. Ulikheter skapt over lang tid forsvinner ikke over natten. Det er en langsiktig utfordring å bidra til sosial og økonomisk utjevning internt i Europa, samtidig
85 som innvandringen til Europa må håndteres på en menneskelig og rettferdig måte. Det er i vår interesse å bidra til å jevne ut forskjellene. Her har vi mye å bidra med, både i form av velferdsmodeller og økonomiske bidrag gjennom EØS-finansieringsordningene.

90 EU spiller også en viktigere utenrikspolitisk rolle og taler ofte med én stemme i enkeltsaker og i andre internasjonale organisasjoner. Vi ser dette i WTO, i NATO og i en rekke andre organisasjoner. I mange saker er Norge på linje med EU og EU-landene, i andre saker har vi andre syn. Vi skal jobbe sammen med EU der det er naturlig. Men vi skal også være tydelige der våre interesser og
95 synspunkter avviker fra EU-landene.

I et historisk perspektiv har omveltningene i Europa foregått i et meget høyt tempo. Jeg har lyst til å minne om at da EFTA-landene forhandlet med EF på slutten av 1980-tallet, fikk vi beskjed om at medlemskap ikke var aktuelt.
100 Begrunnelsen var at EF ikke ekstra kapasitet til noen ytterligere utvidelse. De utvidelser vi nå ser er mye større og involverer langt mer omfattende økonomiske og kulturelle forskjeller.

105 Det er derfor ikke overraskende at vi også sporer en viss utmattelse og
frustrasjon knyttet til EUs videre utvikling. Svak økonomisk vekst og høy
arbeidsledighet i EU-området har bidratt til folkelig misnøye og protest. Med
flere røster rundt bordet er det vanskeligere å bli enige om prinsipper for styring,
slik som i arbeidet med en konstitusjonell traktat. Samtidig har "kriser" alltid har
110 vært en del av EUs historie og ofte gitt utviklingen en ny dynamikk.

Det er viktig for Norge at "det går bra" for EU; at EU har økonomisk vekst og
kan bekjempe arbeidsløshet; at EU har et effektivt styringssystem med god
folkelig oppslutning. Det er viktig for Europas stabilitet, det er viktig for norske
115 bedrifter og arbeidsplasser, fordi Europa er vårt viktigste marked.

Jeg vil knytte en mer generell kommentar til dette: Vi lever i en verden med tette
avhengighetsbånd. Utfordringer knyttet til for eksempel klima og miljøpolitikk,
fattigdomsbekjempelse og "trafficking" krever samarbeid. Vi må ha felles
120 spilleregler. Reglene må forstås, respekteres og overholdes.

Derfor er det et tankekors at vi nå har et større behov for felles spilleregler enn
tidligere - og samtidig ser vi at det vokser større protester mot de organene hvor
spillereglene utformes. Vi ser dette i EU, WTO og vi ser dette også i noen lands
125 forhold til FN.

Nå mener jeg at Norge i all anstendighet skal ha realistiske ambisjoner om å
kommentere EUs egen utvikling, vi som har valgt å stå utenfor. Gro Harlem
Brundtland innledet en tale i Brussel en gang med å si at det å be en norsk
130 statsminister tale om EUs utvikling av noen kunne oppfattes på linje med å be
Djengis Khan bli bedt om å snakke om fredelig sameksistens.

Like fullt er det tilstrekkelig å sitere debatten i EU selv - debatten om nærhet til
borgerne, debatten om å gjøre EU-samarbeidet relevant og nært de livene folk
135 lever, debatten om institusjonenes virkemåte, debatten om å veie utvidelse mot
fordypning. Jeg møter kolleger i de opprinnelige EF-landene som sier at EU i
dag mangler den visjonen som kan gjøre at folk vil stå opp og si at; ja, dette er
viktig for meg, for mine framtidshåp og visjoner.

140 Man kan med rette si at slike spørsmål underkjenner at man lett tar det for gitt
at EU-samarbeidet i dag gir resultater på nesten alle områder av samfunnslivet -
og at man lett tar det for gitt. Men det understreker likevel at EU er i en

søkefase.

145

Det skal vi merke oss. Fordi det også kan bety at det er rom for oss til å samarbeide, fremme forslag og ideer, til å nå felles mål, nettopp på områder som betyr mye for folks hverdag - som på hele det brede energiområdet.

150 Jeg mener at en styrke ved nordområdepolitikken er at den trekker norsk utenrikspolitikk hjem. Det samme gjelder europapolitikken.

Kjørereglene for Europa er avgjørende for distrikts-Norge, for arbeidslivet og for næringspolitikken.

155

For å gjøre oss i stand til å føre en aktiv europapolitikk, er regjeringen i ferd med å utarbeide en handlingsplan. Vår politikk må reflektere vårt erfaringsgrunnlag og skal være tilpasset et utvidet EU som selv står overfor betydelige utfordringer både på det politiske, sosiale og økonomiske området.

160

Handlingsplanen skal bidra til tydelige og tidlige politiske prioriteringer. Vi kan ikke fokusere for bredt. Vi må opptre samordnet. Vi må utnytte maksimalt de mulighetene til innflytelse vi har. Vi må bli flinkere til å se sammenhenger. Vi skal forvalte våre forpliktelser på en god og konstruktiv måte.

165

Det er avgjørende at vi kommer tidlig inn i de beslutningsprosessene der vi har klare interesser, men vi behøver ikke være like tungt inne i alle saker, ikke melde oss på i alle de mer enn 400 tekniske komiteene vi kan ha adgang til. Ofte har vi felles interesser, og ofte er EUs politikk bra for Norge. Vi skal være ambisiøse, det er helt nødvendig.

170

Mye gjøres bra i norsk europapolitikk, men det er samtidig rom for forbedring. For å lykkes med en aktiv europapolitikk er åpenhet, kompetanse, og deltakelse avgjørende. Vi må trekke sammen.

175

Vi har også en dialog med Stortinget for å involvere de folkevalgte på en god måte i europapolitikken, få bedre grunnlag for gode debatter, tidligere i saksgangen, slik at vi får fram bredden av norske syn som igjen kan legge grunnlag for påvirkning.

180

Det er avgjørende at vi har en åpen og inkluderende europadebatt i Norge med

bred deltakelse. Denne debattens naturlige utgangspunkt er for meg Norges plass i et solidarisk Europa der fellesskapet står i fokus.

185

Europapolitikken skal forankres i kompetanse og kunnskap. Vi vil styrke informasjonsarbeidet, og bidra til å øke kompetansen og kunnskapen om EUs virkemåte. Det gjelder også for regjeringsapparatet. Vi har satt i gang et omfattende "voksenopplæringsprosjekt". I disse dager sendes alle statssekretærene til Brussel. Andre tiltak vil følge.

190

Det er behov for et kompetanseløft i hele samfunnet og en styrking av utdanning og forskning på området. Vi vil styrke rapporteringen om europasakene og ha økt åpenhet. Vi ønsker også dialog og samarbeid med regionale og lokale myndigheter, arbeidslivets parter, organisasjoner og bevegelser, forskere og andre berørte parter. Disse sitter med kompetanse, gode nettverk, de kjenner ofte hvor skoen trykker og hvor vi kan bli bedre.

195

Handlingsplanen legges fram om noen uker. Vi har nå en dialog med interessegrupper og kunnskapsmiljøer som kan bidra til en god europapolitikk. Vi har hatt samtaler med arbeidslivets parter, interesseorganisasjoner og med forskningsmiljøer, og i neste uke skal vi ha samtaler med regionale og lokale myndigheter. Vi er takknemlige for de mange innspill og forslag vi har fått. Vi legger også vekt på forslag og innspill fra andre departementer og analyser fra blant annet Riksrevisjonen.

200

205

La meg legge til; handlingsplanen markerer starten på en prosess - ikke slutten. Vi må ikke "stivne" - men sørge for at vi hele tiden vurderer hvordan vi best kan fremme våre politiske prioriteringer i det Europa vi ser utvikler seg.

210

Kjære forsamling,

Norges overordnede interesse for europapolitikken er å bidra til et mer solidarisk og fredelig Europa.

215

Denne målsetningen innebærer at vi vil være "våre venners venn", vi vil være solidariske med våre venner i Europa fordi vi på denne måten kan vente en gjensidighet som Norge er avhengig av. Vi vil støtte opp om en nordisk samfunnsmodell bygget på sterke fellesskap, og organisasjoner som tar ansvar og fordelingsordninger som sikrer at alle får like muligheter, og at alle er like mye

220

verdt.

225 Utvidelsen er et stort løft for EU. Samtidig har de nye medlemslandene allerede gjort en stor innsats, på kort tid, for å utvikle og tilpasse sine systemer. Dette arbeidet fortsetter.

230 Norge har støttet utvidelsen. Norge verdsetter EUs og medlemslandenes vilje til å påta seg en så stor oppgave og et så stort ansvar. Den nye budsjetttrammen i EU gir rom for betydelige overføringer til de nye landene og muligheter for utvikling. Det er positivt og helt nødvendig.

Vi ser nå at grensene for solidaritet i Europa endres. Omfordeling skjer ikke lengre bare innenfor grensene - men også over dem. Norge tar medansvar.
235 Gjennom EØS-finansieringsordningene bidrar vi med 9 milliarder kroner over en femårsperiode: 9 milliarder til utviklingsprosjekter og tiltak i de nye medlemslandene i EØS.

240 Bidragene støtter opp om økonomisk vekst, utjevning av velferdsforskjeller og demokratiske reformprosesser. De skal bidra til at de nye medlemslandene kan møte forpliktelsene, heve miljøkvaliteten og styrke det sivile samfunn.

Polen er spesielt viktig for oss. De mottar nesten halvparten av midlene. Vi har avtalt å opprette fire fond: et norsk-polsk forskningsfond, et stipend- og
245 utdanningsfond, et såkornsfond og et NGO-fond. NGO-fondet vil være det største i Polen. Vi er glade for at Polen også har bevilget midler til fondet, noe som gjør det enda større.

250 For vel to måneder siden utløp fristen for den første utlysningen. Interessen har vært stor. Det ble mottatt nesten 1.400 søknader.

Finansieringsordningene bidrar til å styrke de bilaterale relasjonene mellom Norge og alle de nye medlemsstatene. Vi legger til rette for at norske aktører i bred forstand kan delta i tiltak og aktiviteter under ordningene både i Polen og i
255 andre land.

Solidaritet i Europa skapes ikke bare av overføringer og tilskudd. Erfaringer fra tidligere utvidelser har vist betydningen av investeringer og handel. Ved at vi flytter til nye steder for kortere eller lengre perioder knyttes kontakter og

vennskap. Kulturelle bånd knyttes og styrkes gjennom møter. Det er bra at norske investeringer og handel utvikles i de nye landene. Det er også bra at norske kulturarbeidere og kunstnere griper mulighetene som ligger i EUs programmer. Gjennom for eksempel støtte til oversettelser bringes også andres
265 historier og fortellinger til oss.

Norge har nå i snart to år hatt arbeidsinnvandring fra de nye landene. Overgangsreglene for fri bevegelighet for personer har fungert godt. Vi har fått viktig arbeidskraft i en periode med høyt aktivitetsnivå. Vi vil i løpet av våren i
270 likhet med en rekke EU-land vurdere hvordan overgangsreglene skal håndteres videre. Men strømmen går ikke bare én vei. I Polen er det nå over 500 norske studenter, mange er medisinerstudenter.

Før sommeren vil det bli avklart om Bulgaria og Romania blir medlemmer i EU
275 fra januar 2007 - eller må vente til 2008. Nye EU-land må også søke om å bli part i EØS. Av hensyn til et velfungerende indre marked er det viktig at utvidelsene skjer parallelt. EØS-utvidelsesforhandlinger vil derfor bli en viktig sak for Regjeringen framover.

280 Europa er fortsatt et område med mye spenning. Vest-Balkan preges fortsatt av oppløsningstendenser og potensialet for konflikter er stort. Jeg vet at dette står høyt på Olli Rehns dagsorden og han la for mindre enn uke siden frem en rapport for å styrke innsatsen i regionen ytterligere.

285 Her mener jeg at EU nå spiller en historisk rolle. Tilpasning til europeiske standarder er en viktig forutsetning for utvikling i regionen. Det gir stabilitet. Vi bidrar med betydelige ressurser til landene i regionen og støtter integrasjon i det euroatlantiske felleskap.

290 Stabilitet skapes også ved konkrete samarbeidsprosjekter i regionen. I fjor undertegnet EU en traktat om et energifelleskap for elektrisitet og gass med landene i Sørøst-Europa. Vi har deltatt som observatør i prosessen og vil nå forhandle om norsk deltakelse. Siktemålet er at Norge kan tiltre traktaten samtidig som den trer i kraft - sannsynligvis før sommeren. Vi kan bidra med vår
295 kompetanse til utvikling i regionen og sikre et samordnet europeisk energimarked.

Et utvidet Europa reiser også viktige spørsmål her hjemme. EU og EØS påvirker

300 rammevilkårene for produksjon og arbeidsplasser i hele landet. Det er avgjørende å unngå sosial dumping og press på lønns- og arbeidsvilkår. Dette er en debatt som nå går i hele EU og her vil Norge engasjere seg. Dette handler om på verne om noen kjerne kvaliteter ved vårt samfunn, solidaritet, trygghet og ordnede forhold i arbeidslivet.

305 I Norden har vi klart å forene økonomisk effektivitet i en global økonomi med sosial inkludering og beskyttelse. Det som ofte kalles den nordiske samfunnsmodellen - selv om det er noen ulikheter mellom de nordiske land - er basert på en balanse mellom stat, marked og det sivile samfunn.

310 Nå ser stadig flere mot Norden, nå sist Kommisjonens president Baroso som merket seg at de nordiske EU-landene lå lengst fremme i å nå målene for å fornye økonomien. Alle de nordiske landene scorer høyt på rangeringen etter de såkalte Lisboa-indikatorene.

315 Vi har lyktes blant annet fordi vi har hatt stor tillit til hverandre og vært i stand til å forstå og ta hensyn til hverandres interesser. Fordi vi har et mål om å gi alle like muligheter. Fordi vi har et skattesystem som også har som mål å sikre omfordeling. Fordi vi har en aktiv offentlig sektor. Partene i arbeidslivet har spilt en konstruktiv rolle. Samarbeid har skapt en sosial kapital å bygge videre på. Og vi har vist at dette i tillegg er lønnsomt.

I perioder har vår modell vært gjenstand for kritikk. Men både erfaring og forskning har vist at sosial sikkerhet, gode tjenester og et velfungerende arbeidsmarked bidrar til å øke kreativitet, vilje og evne til omstilling - ikke omvendt. Olli Rehn kjenner tematikken godt; hans doktorgrad fra Oxford handlet om betydningen av samarbeid i små stater i globale markeder.

330 Vi opplever altså nå at det er økt interesse i EU for "nordiske løsninger", blant annet hvordan vi kombinerer et fleksibelt arbeidsmarked med sikkerhet for den enkelte. Dette er et hovedtema for det østerrikske formannskapet. Vi viker ikke tilbake for å markedsføre denne modellen. Sammen med ikke minst fagbevegelsen og andre interessenter bør vi enes om en strategi der vi kan få frem våre syn på normer og spilleregler i arbeidslivet - i alle de fora vi har adgang.

335 Samtidig må vi være åpne. Evnen til å lære av andre har vært en av forutsetningene for suksess i den nordiske modellen. Når mange stater møtes og

utveksler erfaringer, er det en kilde til fornyelse. En aktiv europapolitikk handler
340 også om omstilling og fornyelse her hjemme.

La meg her nevne to store, aktuelle saker:

For det første: En viktig og kjent sak for de fleste, som nå drøftes i EU, er det
345 såkalte tjenstedirektivet. Det er fortsatt ikke vedtatt i EU og det diskuteres i alle
medlemslandene. Europarlamentet skal behandle saken i midten av februar. Det
siktet nå mot et vedtak på forsommeren - eller under det finske formannskap til
høsten. Direktivet er EØS-relevant og vil komme til formell behandling i EØS
når EU har gjort et endelig vedtak.

350

Vår politikk er klar og tydelig. Regjeringen mener at det er viktig at man
forhindrer sosial dumping. Det er viktig at de nasjonale standarder beholdes
intakt. Og det er viktig at det legges til rette for gode kontrollmekanismer. Vi vet
samtidig at det norske tjenstemarkedet allerede er åpent. Tjenstedirektivet vil
355 derfor gi norske tjensteytere nye muligheter gjennom tilsvarende åpninger av
markedene i andre land. Vi følger prosessene i EU nært og vi vil legge inn våre
detaljerte syn for EU innen 8. februar.

Den andre saken gjelder målet om å gjeninnføre differensiert arbeidsgiveravgift.
360 Dette er et enkelt, godt og effektivt distriktspolitisk virkemiddel. Kommisjonen
har nå endret sine retningslinjer for regionalstøtte. Med dette er et viktig mål
nådd. Nye regler åpner for å gjeninnføre differensiert arbeidsgiveravgift i hele
Nord-Norge og deler av Nord-Trøndelag. Deler av Sør-Norge vil også kunne få
gjeninnført en ordning med generelt nedsatt arbeidsgiveravgift.

365

Disse eksemplene viser med all tydelighet at vi trenger en aktiv europapolitikk.
Vi må gripe mulighetene, vi må ha kunnskaper, vi må være kompetente og
opptre samordnet.

370 Kjære forsamling,

La oss til slutt rette blikket nordover. Jeg har brukt mye tid på dette tema,
skrevet kronikker og holdt taler i inn- og utland. Jeg skal ikke gjenta alt her men
bare tydeliggjøre hvordan nordområdepolitikken og europapolitikken henger
375 nært sammen.

I Barentshavet finnes det store fiskeriressurser og energiresurser som kan forsyne Europa. Samtidig har vi betydelige klima- og miljøutfordringer. Det er
380 sårbar natur og området har i tillegg store mengder atomavfall. En feilslått forvaltning vil kunne ha store konsekvenser, også for Europa.

Vi vil fokusere på mulighetene i nord - utvikling av fiske og energiresurser, verdiskapning, reiseliv, forskning, kultur og utvidet samarbeid med Russland.
385 Vi vil fokusere på ansvar - det ansvaret Norge har som kyststat for å sikre god ressursforvaltning og orden i nord.

Vårt forhold til naboen, partneren Russland er i utvikling. Og det meste er positivt. Men vi opplever også utfordringer - som importforbudet av laks. Mens
390 vi åpner øynene for mulighetene for samarbeid i en ny tid skal vi også forholde oss til et Russland der demokratiske tradisjoner strever med å slå rot.

Også EU og USA utvikler nå sitt forhold til Russland. Det gir muligheter. Vi skal utnytte vårt eget erfaringsgrunnlag og vår unike posisjon til å aktivt delta i
395 de dialoger som nå finner sted.

Vi har lenge hatt et samspill om forvaltning av fisken med både Russland og EU. Dette må forsterkes. Glipper fiskebankene er havet tømt på kort tid. Vi vil
400 arbeide for å hindre overfiske, omsetning av ulovlig fangst og sikre en forsvarlig forvaltning.

EU er også Norges desidert største eksportmarked for fisk, men vi har gang på gang erfart at det rammeverk som danner grunnlaget for vår eksport til EU ikke er godt nok. Vi har lenge måttet leve med restriksjoner eller trusler om
405 restriksjoner på vår eksport av laks til EU. For knappe to uker siden besluttet EU å iverksette varige antidumpingtiltak mot norsk laks. Vi mener det ikke er grunnlag i WTOs regelverk for slike tiltak. Vi har derfor besluttet at vi om nødvendig vil forfølge saken i WTO. Først vil vi imidlertid snu alle steiner for å prøve å finne en akseptabel minnelig løsning. Vårt mål er å sikre stabile
410 rammevilkår for norsk oppdrettsnæring.

Både her hjemme og i Europa er kanskje den største utfordringer med nordområdepolitikken å omstille perspektivet - "å snu kartet". Det er nemlig
415 ikke slik at våre europeiske partnere forstår hva vi mener med begrepet nordområdene - the High North, le Grand Nord.

Det gir muligheter for oss at EU - og USA for den saks skyld - ikke har en ferdig etablert politikk om nordområdene. Alle tanker er ikke tenkt ferdig. Det gir et
420 tankerom, et handlingsrom. En av våre oppgaver er å kople vår nordområdepolitikk til EUs politikk innenfor energi, fiskeri, skipsfart, forskning og kultur og EUs forhold til Russland.

Når det gjelder energi er det akkurat nå lett å få oppmerksomhet. Energipolitikk
425 og spørsmålet om sikker energiforsyning står på toppen av dagsorden i EU. Vi fører en tett energipolitisk dialog med EU. Vi blir lyttet til fordi vi er forutsigbare og store. Nesten en fjerdedel av den naturgass som ble brukt i EU i 2003 kom fra Norge. Med økt gassproduksjon blir vi enda tettere koplet til Europa, bokstavelig talt gjennom nye rørledninger. Naturgass, i stedet for kull,
430 bidrar også til at Europas energikilder blir mer miljøvennlige.

Vi hilser velkommen at Norge er invitert til et strategisk energipartnerskap med Russland i nord. At norske selskaper også kommer inn i kommersielle utbyggingsprosjekter på russisk side vil styrke samarbeidet. Statoil og Hydro er
435 nå med i siste runde for å bli samarbeidspartnere i utviklingen av Shtokmanfeltet. Vi støtter dem og vil også ta opp dette når jeg drar til Russland om to uker.

Vi kan ikke bare være opptatt av det som er i havet eller under havet. Ansvarlig
440 forvaltning i nord stiller også store krav til sikker skipstrafikk. Med LNG-teknologien, flytende naturgass, vil gass fra nord transporteres til sjøs. Vi står derfor i en tett dialog med EU når de nå utarbeider en helhetlig maritim politikk. Vi er en interessant dialogpartner for EU - fordi vi er tydelige, kompetente og vi griper mulighetene tidlig.

445 Kunnskap er på mange måter nøkkelen. Vi må ha kunnskap for å fremme våre interesser, men samarbeid gir også kunnskap. Vi har lansert programmet "Barents 2020" som skal identifisere behov for ny kunnskap. Ved vår deltakelse i EUs forskningsprogrammer er vi tett koplet til Europas
450 kunnskapsproduksjonen.

Vi bidrar også. For eksempel ble EUs prestisjepris "Descartes-prisen" nylig gitt til et stort prosjekt der også forskere tilknyttet Universitetet i Bergen er med i ledelsen. Dette prosjektet har gitt viktig kunnskap om de konsekvenser

klimaforandringene kan ha for fiske, energiutvinning og transport i nordområdene.

Kjære forsamling,

460

Nordområdepolitikk og europapolitikk veves sammen.

465

Vi lever i en tid der Europas grenser endres. Veven får nye farger. Gamle skillelinjer er i ferd med å viskes ut. Nye forbindelser og vennskap knyttes. Det faktum at "tåka er i ferd med å lette" i nordområdene, henger sammen med omveltningene i Europa.

470

Jeg har skissert våre to politiske hovedsatsinger: Vi skal arbeide for et solidarisk Europa, og vi skal sammen arbeide for en ansvarlig forvaltning av naturens ressurser. Disse henger tett sammen. Menneskelige ressurser - naturens ressurser.

475

Satsningene har et felles mål om å bidra til et stabilt og mer rettferdig Europa. Vi har et stort forvalteransvar overfor vår nordiske samfunns- og velferdsmodell. Vi har et stort ansvar for å sikre en god forvaltning av ressursene i nordområdene.

480

Dette er oppgaver vi ikke kan løse alene - men bare i samarbeid og dialog med våre europeiske venner og allierte. Vi må føre en aktiv europapolitikk. Vi må gripe mulighetene. Vi må styrke kunnskapen. Med økt åpenhet og dialog skal vi bidra til at vår politikk gjenspeiler det fargespill og de nyanser som finnes.

Er vi dyktige, kompetente og trekker sammen, så kan vi lykkes.

Takk for oppmerksomheten.

485

Kilde

<http://www.dep.no/europaportalen/norsk/taler/032171-090496/dok-bn!30005262.html>

Emner

EU, Foredrag, Utenrikspolitikk

490

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/et-stadig-storre-eu-utfordringer-og-muligheter-for-norge>